

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-12-13
Besvaras senast
2024-12-27

Till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:592 Möjligheten att behålla fungerande system för avfallskvarnar

De nationella reglerna som infördes från och med den 1 januari 2024 innebär att matavfall ska sorteras ut separat från övrigt avfall. Detta beslut grundar sig på EU:s avfallsdirektiv och syftar till att främja återvinning och en cirkulär ekonomi. Samtidigt har denna lagstiftning inneburit att användning av avfallskvarnar, som hanterar matavfall genom att mala det och skicka det till avloppssystemet, inte längre är en godkänd metod för matavfallshantering.

I flera svenska kommuner, däribland Surahammar och Smedjebacken, har avfallskvarnar varit en integrerad del av avfallshanteringen under många år. Dessa system har visat sig vara mycket effektiva och har bidragit till flera konkreta miljöfördelar. De restprodukter som kvarnarna genererar tas om hand i kommunernas avloppsreningsverk och används för jordförbättring, vilket innebär att resurser återvinns i enlighet med hållbarhetsmålen. Det är också möjligt att producera både användbart slam och biogas från det avfall som samlas in via avloppssystemet.

Dessutom har användningen av avfallskvarnar lett till en rad andra fördelar:

1. Minskade koldioxidutsläpp:

- Genom att avfallet hanteras direkt i avloppssystemet minskar behovet av tunga transporter för insamling av organiskt avfall, vilket bidrar till betydande minskningar av koldioxidutsläpp.
- Insamling av matavfall via separata kärl kräver både tillverkning av plastkärl och en stor åtgång av papperspåsar som tillverkas enbart för detta ändamål, vilket också bidrar till koldioxidutsläpp.
- Färre transporter innebär även minskat slitage på vägnätet, vilket sparar resurser och bidrar till hållbar infrastruktur.

2. Minskad mängd restavfall:

- Genom att organiskt material hanteras separat i avfallskvarnar har mängden restavfall i dessa kommuner minskat radikalt. Detta minskar behovet av deponi och bidrar till bättre materialhantering i övriga avfallsflöden.

3. Invånarnas nöjdhet:

- Systemet med avfallskvarnar har varit uppskattat bland invånarna, som har upplevt det som en smidig och hygienisk metod för att hantera matavfall.
- Matrester som ligger i separata plastkärl skapar ofta mycket dålig lukt, särskilt under sommarhalvåret. Detta har lett till att vissa invånare väljer att slänga matavfall i restavfall eller frysa in det i väntan på nästa hämtning. Dessa utmaningar motverkas av avfallskvarnar, som erbjuder en omedelbar och luktfri lösning.

4. Fungerande och långsiktigt system:

Kommunerna som använder avfallskvarnar har redan gjort betydande investeringar i tekniska lösningar och anpassade avloppssystem. Dessa system har visat sig vara långsiktigt hållbara och effektiva, vilket gör dem till en resurs för både miljön och kommunen.

Surahammar och Smedjebacken har beviljats dispens från reglerna och kan använda sina avfallskvarnar fram till den 31 december 2025. Men att återkommande behöva söka dispens skapar en osäkerhet för kommunerna, både vad gäller långsiktig planering och vad gäller investeringar i avfallshanteringssystem. Denna osäkerhet påverkar inte bara kommunernas ekonomi utan riskerar också att minska invånarnas tilltro till avfallshanteringssystemet.

I ljuset av detta vore det rimligare att förändra reglerna så att kommuner som redan har gjort betydande investeringar och har fungerande system kan fortsätta använda avfallskvarnar som en del av sin avfallshantering, utan att regelbundet behöva ansöka om dispens. Ett sådant undantag skulle bidra till stabilitet, säkerställa miljöfördelarna och bevara de lokala investeringarna.

Med hänsyn till de miljöfördelar som avfallskvarnar erbjuder, inklusive minskade koldioxidutsläpp, minskad mängd restavfall och ökad nöjdhet bland invånarna, samt de investeringar som redan gjorts av kommuner som Surahammar och Smedjebacken, vill jag fråga statsrådet Romina Pourmokhtari:

Är statsrådet beredd att överväga en översyn av reglerna för att möjliggöra att kommuner med etablerade och fungerande system för avfallskvarnar ska kunna fortsätta använda dessa som en del av sin avfallshantering, utan att återkommande behöva ansöka om dispens?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck